

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 3. sušca 1859.

List 5.

Iz Amerike pišejo v. č. gospod Pirc do gosp. Šmida v Šiški silno žalostno novico, rekoč: Pristavim se žalostno naznanilo, de moj ljubi duhovni pomočnik, v. č. gosp. **Lorenc Lavtizar**, iz Krajske gore na Krajskim, poslednjič katoliško-apostolski misijonar pri Rudečim jezerji v mojim indijanskim misijonu, je 3. grudna z nekiga misijonskiga pota nazaj gredé **zmerznil in umrl**. Iz mojih naznanil do leopoldinske družbe in do preč. kneza in škofa ljubljanskiga boš to bolj natanko zvedil. **Pirc s. r.**

Miti spominek

na zgodnji grob gorečiga duhovna in misijonarja visokočastitiga gospoda Lorenca Lavtizarja, ki je umrl 3. grud. 1858 pri Rudečim jezerji v Ameriki.

Že petkrat drevje bo cvetelo,
Kar maja dan je bil deveti.
Ko šel je v cerkev rumenelo
Duhoven vžgan po sveti veri;
Je klecal, zrél v nebés Kraljico,
Dartil ločitve ji solzico.

Večerno solnce je sijalo,
Od rožic ljubih se slovilo,
In dobrovsko delin'co zalo
Je v hladno senco zagrnilo. —
Služabnik Božji se napoti
Na dolgo pot, poklicu proti.

Ravnaje se po Božjini vkažu:
„Vse pojdite učit narode!“ —
Vdá vrcini se in mrazu,
Gre v daljni svet preganjat zmote.
Tam divje serca če zlahtniti
In v sveto Cerkev jih voditi.

Nadloge, revšino, težave
Pohlevno in voljno prenaša;
Vse dela iz svetosti prave,
Ko zvest poslanec se obnaša:
Ljubezen dvojno v eno združi,
Bogú in bližajimu le služi.

Njegovih svetih del število
Visoko že je prikipelo,
Pa tudi križi z mnogo silo
So terli mu obličje velo.
Gospod prikrajša pa mu dneve,
Ga k sebi vzame, reši reve. —

Na merzli, Lorenc! ti gomili
Prižgana luč acer ni svetila,
Pa rajski žarki na te lili,
In rajska družba te ostopila;
So angeli ti vence vili,
V plačilo večno te spremili.

A. Praprotnik.

Mladim za pust in za vselej.

(Konec.)

Dosti je še tacih skopcev za starost in mladost, imenovati pa hočem tukaj le še eniga, ki ima krokodilove zobé in je strah in groza za mladost. Ime mu je pregrešne zaveze in znanja. Ako sebe, svojo nedolžnost in zveličanje ljubiš, varuj se družine z drugim spolam. Ne pozabi, de nisi modrejši od Salomona, ne pobožniši od Davida, ki sta oba iz premale skerbljivosti v hude pregrehe zašla. Sv. Alojzi je bil več let za blagniča ali zlahtniga streznika pri cesarici, in ni vedil povedati, kakošniga obraza de je cesarica. Še tudi svoji lastni materi ni hotel v obraz pogledati, in ko so ga vprašali, zakaj de ne, ker je vender njegova mati, je rekel: „Ker je ženska“. S temi besedami ti je dal angelski mladenec ta-le lepi nauk: Bodi previdin v družbi z osebamí družiga spola, ko bi bile tudi nar pobožniši in nar svetejši, zakaj znanje, ki se začne v duhu, se le prevelikrat končá v mesu, pravi sv. Gregori papež.

Varuj se prav posebno tistih zaupljivih ali zaljubljenih znanj in zavéz, zakaj oné so pravi pekel za mladost. Pri takim znanji na duši in na telesu čist ostati, bi bil tolik čudež, kakor pri babilonskih mladenčih v ognjeni peči, ki od ognja niso bili poškodovani. Nikar se ne izgovarjaj in ne reci, de se hočeta vzeti, zakaj če je to tudi res, si vender pod smertnim greham zavezan, se priložnosti greha varovati; in ta nevarnost je še tolikanj večí, ako sta si zakon res že obljubila, lahko te utegne hudo nagujenje v pregreho pogrezniti, ki ti bo vse tvoje žive dni serce stiskala in bo mlinski kamen za tvojo dušo na zadnjo uro. Sploh bodi previden in nikomur se lahkovoljno v zakon ne obetaj, ker silo veliko hudiga je že iz tega vstalo. (Ab. Stelzig.)

Duhoven Verras, iz Jezusove družbe, to le dogodbo pripoveduje. Nekiga večera, ko sim se bil s popotvanja domu vernil, sim bil k hudodelniku poklican, ki so ga imeli naslednji dan očitno ob glavo djati. Stopim v ječo; — tode, o moj Bog! kdo bo popisal mojo grozo? — Vidil sim pred seboj mladenca, ki je bil poprejšnje leta moj nar boljši in nar pobožniši učenc. Začél je nesrečni na glas stokati, potem pa so se mu solze vderle in je rekel: „Častitljivi oče! nikar me ne zaklinjajte! Slišal sim, de ste danes prišli, hotel sim vam še enkrat roko kušniti, in zgodbo svojiga življenja razložiti, de z mojim strašnim zgledam nespremišljene mladenče svarite, in jih časne in večne pogube otevatje. Pod vašim vodstvom sim bil svoje nižji šole dopolnil, in podal sim se z vašim blagoslovom z naj boljšimi sklepi v Bolonjo, se tamkaj popolnoma olikat“. Pripoveduje nadalje duhovnu, kako so ga bili prijatli, ali de prav rečem — sovražniki v neko pregrešno znanje zapletli, de je bil zmiraj bolj in bolj zaslepljen v nesrečno osebo svoje pregrešne strasti. Ker sam ni imel zadosti denara, se je zavoljo pregrešnih daril v dolgove zakopal. Vse o-

pominovanja in priserčne pisanja njegove matere niso nič izdale. Kakor so sploh pri nečistnikih velikrat poboji in puljave, tako je bilo tudi tukaj. Ko enkrat neprevidama pride v hišo svojiga pregrešnega znanja, najde tamkej druga mladiga človeka, in ne vpraša, kdo je in kaj tu dela, temuč v jezi in razdraženosti mu bodalo v serce zasadi. „Bežal sim“, pravi nadalje, „kakor Kajn, noč in dan, de bi pravici v roko ne zašel. V nekim gojzdu sim se struden na tla zgrudil, neki moški so me našli, so mi dali jesti in piti, ter mi obetali varnost in veselo življenje, ako pri njih ostanem in z njimi potegnem. — Bili so razbojniki, in tudi jest ž ujimi. Naj molčim od neštevilnih svojih hudodelstev. Jutri bom prejel svoje zasluženno plačilo!“ — „Ostal sim vso noč pri hudodelniku“, pravi duhoven nadalje, „in zjutraj sim ga na morišče spremil. Njegove poslednje besede so bile: O de bi zamogel vsim mladencem klicati: Varujte se vsaciga nečistiga znanja, bežite, za Božjo voljo! pred vsako zaljubljenostjo!“

Mladeneč in vrag.

Več dni so neprijazni oblaki soluce zakrivali, zdaj pa jame zopet ljubeznjivo sijati na zemljo, ki se je ravno s stolpljenim snegom napajala. Spi še narava, le sem ter tje kak zvonček zavenja iz zemlje siliti. Že skakljajo nedolžni otrociči se prehajaje ob strani svojih varhov. Tam pa tam varno stopa starček, kakor pomlajen v lepim dnevu, in pozabljivši prestanih vdarcov skoz ták življenja, se spominja svojih destinskih let in se veseli nad jasnim nebam in prijaznim solncem, kakor bi ga se le pervikrat vidil. V takim stanu se podá tudi sin Modručin, ali po krajnsko rečeno, šolsk mladeneč, v naravo proti kraju, ki je z mnogoterim drevjem prekrizan in prepasan. Hoče si pod milim nebam nekoliko glavo razvedriti, ki mu je bila prenapolnjena z različnimi opravili. Tudi nasiga mladeneča oživljajoča narava razveseljuje in povzdigne ga od posvetniga tuhtanja nakvisko, de se ves zamisli v prečudne dela Božje dobrote in vsemočnosti. So pa sovražne moči, ki enacih blazih misel nič rade ne terpe, in že posebno v mladostnim sercu ne, ter ga išejo hitro zmesi in v posvetnost zatopiti. Mladeneč kar neprevidama zasliši v bližnji gošavi neznan glas, ki ga iz njegovih misel prebudi. Se ozira in gleda, pa nikogar ne zapazi.

„Kje in kdo si? Pridi na beli dan!“ reče mladeneč, ne vedoč prav dobro, če je bila sanja, ali resnica.

„Ne pokažem se ti rad, in morebiti bi ti ne bilo ljubo; daj pa mi nektere besede spregovoriti s tabo!“

„Govori le, ali povej mi, kdo de si?“ reče modričar.

„Sim zmed njih, ktere je Bog — — (nekaj premolkne, in nadalje bolj s tihim glasom reče) — — zaverigel zavoljo napuha.“

Spočne se med njima naslednje ta-le pogovor:

Mladeneč. Kaj pa imaš tam v gošavi opraviti?

Vrag. „Hotel sim te samo vprašati, zakaj si neki nikdar kaj veselja ne privošiš, in ne prideš nikoli na plesise, na veselice? Saj jih tje tudi tvoje starosti in stanú marsikaj hodi, in vsi smo prav židane volje. Nikar ne zamudi lepe priložnosti, glej de že moji naj večji prazniki k koncu grejo!“

Mladeneč. „Glej! sam mi daješ orožje v roke zoper svoje vabilo. Pervič praviš, de ste tam prav dobre volje, tedaj si ti sam tudi vmes! Razun tega pa imaš še tudi veliko družih sebi enacih vragov, ki ti pomagajo loviti; zakaj pri taki veliki množici kratkočasnicarjev so ti pomagači kaj zlo potrebni. Pa ti je tudi beseda ušla, ki kaže, de ni dobro v tvoji družini biti: ti si „napuhnjen!“ Dobri se družijo k dobrim, slabi k slabim, napuhnjeni k napuhnjenim; tega mi ne moreš utajiti tudi pri vaših družinah. Koliko lišpanja po obrazih, v obleki! Tudi serce ni brez njega. Moja obleka pa se ne vjema z njihovo; ni ošabna in nafferličena; pač pa snažna in čedna, kakor se spodobi. Drugič,

si tudi rekel, de bi mi ne bilo ljubo, ko bi tvojo podobo vidil; in res, še tukaj pri belim dnevu, ko le samo tvoj glas slišim, že trepečem, kaj bi počel se le na plesiši, kjer le v noči pri luči, in ne pri belim dnevu plešete, in — noč ima svojo moč: in tam nisi le ti sam temuč tudi veliko tvojih tovaršev; tam bi ne slišal samo vaših glasov, ampak bi bil clo med vami — med hudobami!“

Še dalje mladeneč vraga vpraša: „Zakaj pa ti po tej večidel prazni dobravi hodiš, zdaj, ko svoj lov v mestih naj bolj lahko dobiš?“

Vrag. „Hm, hm — — vidim, pri tebi z lovam nič ne opravim, nečem zapeljivo s teboj govoriti, kakor je kača naša z Evo, hočem ti na vprašanje odkrito odgovoriti. Vzrok tega, de sim jest tukaj, je letasnji dolgi predpust. Druge leta, ko je bil predpust kratek, nisim imel toliko časa, ampak sim mogel vedno loviti, ako sim hotel v kratkim času dober lov storiti; letas pa imam dovolj časa, tudi v mnogih krajih nastavljene tičnice, in mi ni treba ljudem dolgo berlizgati, kot neumnim pticam, temuč sami vedno v tičnice leté; tode ne pomislijo, de so nastavljene in se prav hitro sprožijo. Tebe pa nisim mogel tako vjeti; zato sim prišel, te posebej k temu nagovarjat, in ker bi te v gerdim vremenu morde ne bil našel dobre volje, sim imel danes, ko je prijeten popoldan, na tem kraju priložnost k tebi priti. Nadjal sim se namreč, ako nisi bil nikdar dobre volje, moráš saj danes biti, in mi torej veliko raji v moje povabilo dovoliti. Naj ti povém: saj tebe bi tamkaj ne bil nič zapeljeval in skušal; le malo dobre volje sim ti privošil. Tode vsi konopici so mi pri tebi popokali, kakor se mi zdí; pa boš vidil, de zato ne boš nič bolji, Bog za take mračne samotnjake nič ne mara. Tudi moji pomagači hodijo po dnevu šuntat nektere ljudi, ki so taki dvomljivci kakor ti, pa uni jih rajši poslušajo, in spravimo jih zvečer skupaj, de je kej! Le poslušaj: sim rekel, de je kej!! in oni veseli domu gredó, in še vriskajo. Veš, de bi bilo vse drugač, ko bi to bilo res pregrešno in bi jih vest pekla. Meniš kaj, de so vsi ti neumni, in si ti sam moder? Ti si še le pravi napuhnež! In kdo mi more utajiti, koliko dobriga z veselicami storim, na pr. prodajavcam, ki spečajo toliko drage obleke in svečave; zdravnikom, krajačem in čevljarjem, kerčmarjem in godcam gre njihovo rokodelstvo dobro spod rok! Te vse šmentaj! kdo bo moje reči grajal? Čak ti svojoglavec, ravno ti boš v peklú gorel!“

Mladeneč tiho do zdaj poslušá: ko mu je pa že vse preveč, mu reče: „Ti kremplež! znaš dobro modrovati in zapeljevati; ali nisi rekel ravnokar, de nočes z mano zapeljivo govoriti? Dopusti mi, ti veliki očanec lažnikov in laži, de te le še eno samo reč poprašam: Kakošnih imaš več v peklú, — unih plesavcov in razgrajavcov, ali pa tacih, ki delajo kakor sim jest sklenil?“

Vrag sam pri sebi notri v gošavje zašundra, rekoč: Z modrim študentam se ne da nič opraviti! Na to tako zaperši, de se ves hrib strese. Šolski sin pa pokriza hrib in samiga sebe ter urno od ondót beži. — Mladost! ki te moti pohlepnost do posvetnih veselíc, posnemaj v tej basni stanovituiga mladeneča.

L. E. Nožarjev.

Čakaj, plačal boš!

V mestu Neapelnu so trije učenci ali študenti skupaj prebivali, piše neki pisavec, ko od pohujšanja govori. Eden zmed njih zbolí za smert, se spové, prejme sv. zakramente za umirajoče in umerje. Pustivši ga stegnjeniga na postelji — se vernejo čez neki čas k njemu tovarši z družimi, de bi po navadi merliča opravili. Najdejo pa v svoje začudenje, de je na stran obrnjen, z glavo nekoliko vzdignjeno in z roko podperto. Mislijo, de ni zares umerl, ter ga na glas kličejo in tresejo; pa vse je bilo zastoj. Pridejo zdravniki, mu žilo tipajo, persi poskušajo, z lučjo gledajo pri ustnicah, če še sôpe; ali nikakoršniga znamenja življenja ne najdejo, ter sklenejo, de je res vender le umerl;

pusitjo ga pa iz previdnosti tako do družiga dne. Čez kako uro pridejo tovarši na ogled k vratam, kjer je ležal, in — najdejo ga sedeti na postelji. Stermeči, de nikoli tega — gredo ljudi klicat. V novo in še bolj poskušajo, če je živ; pa ni nobeniga znamnja od njega. Naslednji dan gredo preplašeni in z velikim strahom v stanico, in — vidijo ga sedeti z nogami zunaj postelje; — in v tem ko ga gledajo, neprevidama na noge stopi, odpre oči in strahovito pogleda, oberne jih serdito proti enimu zmed njih, se ugrizne v perst, in mu požuga z njim, kakor mu hoteli reči: „Čakaj, plačal boš!“ Na to se zverne na posteljo, in se več ne gane.

Uni mladeneč, ki ga je bil merlič tako pogledal, je potlej spoznal in povedal, de je bil malo pred boleznijo uniga umerliga zapeljal v neki greh, ki spodobnost veleva, ga ne imenovati, ter ga je bil pohujšal. — Gorje, gorje pohujšljivcam!

Bogat dušni zaklad,

ali odpustki, ki si jih zamorejo verni kristjanje vsak dan pridobivati.

(Konec.)

28. Kolikor krat se človek spoveduje, zadobi osemdeset dni odpustkov; kolikor krat gre k sv. Obhajilu, tudi osemdeset dni; in vselej ko se posti, ravno toliko. Kolikor krat kdo kakim duhovnu spoštovanju skaže, zadobi pet dni odpustkov. Kolikor krat se kdo z blagoslovljeno (žegnano) vodo pokropi, si izbrše en odpustljiv greh.

29. Ako človek v cerkvah ali krajih, kjer so štacioni križeviga pota po cerkveno napravljeni, od štaciona do štaciona pobožno in skesano gre, in posamezne skrivnosti križeviga pota prevdarno premišljuje, zamore vsak dan vse tiste popolnoma in nepopolnoma odpustke zadobiti, ktere bi zadobil, ko bi do Jeruzalema romal, in tamkaj križev pot molil. (Bened. XIII.) Bolniki ali sicer zadržani zamorejo vsak dan ravno tiste odpustke doseči, ako z mesingastim križem v roki, blagoslovljenim od frančiškanskiga prednika (gvardiana) 14 očenašev in češenamarij molijo, in na koncu 5 očenašev, češenamarij in čast bodi.. za povišanje sv. Cerkve, in še en očenaš, češenamarijo in čast bodi.. za sv. Očeta papeža pridenejo. (Klemen XIV.)

30. Duhoven zadobi vsak dan 50 let odpustkov, ako pred sv. mašo pobožno moli „Ego volo celebrare“ etc. (Greg. XIII.) Kolikorkrat koga spoveduje, 80 dni; kadar moli Miserere 80 dni; pri Confiteor 40 dni; pri pesmi: Quem terra, pontus, sidera etc. 10 let; ravno toliko pri pesmi: O gloriosa virginum. Pri razlaganji evangelija v farni cerkvi ob nedeljah in vikših praznikih vselej 7 let in 7 štiridesetdnevnic. (Bened. XIV.)

Veliko veliko odpustkov tedaj zamore slehern verin kristjan vsak dan dobiti. Torej obudi vselej zjutraj pobožni namen, de bi se čez dan vsih odpustkov vdeležil, kteri bi utegnili s tvojimi dobrimi deli sklenjeni biti. Vsakteri pa vedi, de tisti ne morejo nobeniga odpustka doseči, kteri so v smertnim grehu, v napuhu, nečistosti, sovraštvu, preklinjevanji itd. Imej tedaj pri vsih svojih delih skesano in poterto serce in vari se greha! Imej v spominu neštevilne grehe, s kterimi si od svoje mladosti Boga žalil, in pomisli, koliko kazin imaš zanje zasluženih, ako bi tudi ne bili smertni grehi, in spoznal boš, kako potrebin de si odpustkov. Potrebne so jih pa tudi uboge duše v vicah, kterim jih nikoli zadosti pridobiti ne moreš.

Opomnimo še, de je sveti zbor v Rimu nektere odpustke zavergel ali pa overgel, in de se mora kristjan le tega držati, kar je pravo ter cerkveno.

Juri Dolinar.

(Konec.)

Dolinar je imel priserčno ljubezen do svoje domovine, in prav zadovoljniga se je čutil domá; bil bi dobil večkrat

lahko veči in boljši službe, ki jih pa ponižni mož ni iskal in jih ni sprejel. — Doktor je ložej mogel, je ob šolskih praznikih svoje duhovne prijatle po deželi obiskoval, kteri so ga povsod z velikim veseljem sprejemali. Sploh in narajši je le peš hodil, ker bil je prav čverst hodec. Veselilo ga je tudi stopati na visoke hribe.

Vse, kar je posebnisiga doživel, je v pisnih koledarjih lastnoročno zapisoval in ob kratkim poznamoval. Z letam 1840 jenjajo lastnoročne zapisovanja po koledarjih, ker so mu oči zmiraj bolj pešale; vender je bil pa še le poslednji čas popolnoma zgubil pogled. Med drugim je v njegovih zapisih skoz več let natanko poznamnjano vsakdanje vreme, na koncu vsaciga mesca in vsaciga leta pa je pregled vremena. Pa tudi tukaj se razodeva, de je mož vse z Bogam delal, ker na prvim listu sleherniga koledarja je postavljen kak rek iz sv. pisma ali pa iz cerkvenih očetov; ravno tako je na koncu kak bogoljubin rek. Vidi se iz njegovih pisanj, de mu je bila vera globoko v serce vsajena in vse njegovo življenje je bilo od nje prevzeto in presijano. Globoka vdanost v nar svetejši voljo Božjo se je pri vsih prigodkih razodevala, ker žalost in veselje, britkosti in tolažila je sprejemal s hvaležnim sercam iz roke Božje. Od tod je izhajala vedna jasnost njegove duše skoz vse življenje. Vse drugači je namreč stanovanje, skoz kteriga okna prijazno solnce sije, kakor pa osojna jama, ki je let in dan ne vidi solnčni žark. Tako se loči v svojim življenji človek, ki živi v prijaznim sijanju gnade Božje, od uniga, ki z greham obseden čepi v dragi smertne sence.

Iz taciga dušniga stanú se pa tudi lahko razumé, kako je Dolinar dosegel tako visoko starost, desiravno ni bil močne in čverste in tudi ne kitaste postave. Že v svoji mladosti je bil namreč hudo bolan, zlasti l. 1818 ko je neprevidama jel veliko kervi iz sebe metati, in l. 1822, ko ga je bila huda pljučnica položila. On pa ni imel tiste prazne vere, kakor marsikteri preokusenci, češ, de mora človek potlej umreti, ako se dá previditi s svetimi zakramenti za umirajoče. Obakrat je bil za smert previden, in bil se je potem tako pozdravil in vterdil, de se je od tistiga davniga časa do visoke starosti zmiraj zdraviga čutil. To je tolikanj bolj čudno, ker je bil v mladosti tudi sicer močno bolehen; oči so ga že takrat zmiraj nadlegovale, se mu pozneje večkrat vnele in mu vid bolj in bolj oslabile, in tudi druge slabosti so mu takrat prizadevale; vender je bil naslednjič doživel tako visoko starost. — Poslednje dni grudna 1857 se je bila tudi njega polastila takratna hripavica, pa jo je bil še premagal, in skoz leto 1858 je bil tako lepo okreval, de je še vsak dan v cerkev hodil. Tudi še v god cerkveniga posvečevanja (17. oktob.) je bil v cerkvi; tode še tisti dan — ne mara zavoljo premrazenja — ga je opadla poslednja bolezen, ki ga je bila naglo spravila. 20. ravno tistiga mesca s sv. zakramenti previden, je že naslednji, 21. kozop. dopoldne o pol dvanajstih pohlevno in zveličano zaspal v Gospodu.

Njegova žena, iz žl. Fitzberg-ske rodovine, posebno bogoljubna gospá, je bila umerla že pred njim, o prvi koleri; ravno tako tudi Ana, njegova hči. Živi pa še njegov sin, blagorodni gospod Janez Kerst. Dolinar, svetovavec višji deželne sodnije v Terstu. Kakor je bil blagosercni sin s svojo drago deržino vselej v nar tesnejši zavezi s svojim preljubim očetam, in ga je pogosto obiskoval; tako je imel tudi na zadnje veselo tolažilo, de je še do časa prihitel iz Tersta in prejel še poslednji blagoslov od njega. „Moj dobri sin!“ je izdihnil starček, ko je vidil priti svojiga hvaležniga otroka k smertni postelji, in mu je poslednje minute svojiga življenja ginljivo spričevanje dal, de ga nikoli v življenji ni žalil. Tako rekoč v naročji svojiga sina je tedaj silno lepo in spodbudno svoje življenje sklenil, močan v veri, svest v upanji in v goreči ljubezni je šel Boga gledat, po kterim je vedno hrepenel, in s kterim se je tolikrat v svojim življenji sklenil. Pomnimo že

veliko let pred njegovo smertjo, de ga je bilo vsako nedeljo viditi pri Božji mizi v šenklaški stoljni cerkvi.

Ze več let poprej si je bil dal narediti mertvaško obleko, ki je rekel, de naj ga vanjo oblečejo, ko bo ležal na mertvaškem odru, in de naj mu denejo na persi bukve od nasledovanja Kristusoviga sv. Tomaža Kemp. Tako je tedaj ležal na odru, in po njegovi želji je gorelo osem sveč na okrog, v znamenje osmerih zveličanskih čednost. De so hodile obilne množice kropit moža, ki je slehern le s spostovanjem govoril od njega, in je bil vsak njegov prijatelj, kdor koli ga je poznal, ni treba praviti in popisovati.

23. kozop. je bilo častljivo telo vzdignjeno in neseno iz hiše, v kateri je dr. Dolinar 54 let prebival. Obilne množice mestnjanske iz vsaciga stanu so ga spremljale v novo stanovanje k sv. Kristofu. Tamkaj počiva v ravno tistim grobu, kamor ste bile že davno pred pokopani njegova bogoljubna soproga in njegova ljubljena in pobožna hčerka. Tako je ranjki želel, in tudi v tem so se mu želje spolnile. Naj v miru počivajo, in večna luč naj jim sveti! Nam pa daj Bog kaj več Dolinarjev tudi v dandanašnjih mračnih časih!

Lučica.

(Tibe misli na Svečnici večer 1859.)

Oj mila lučica!	Oj mila lučica!
Pred tabernakeljam goris,	Cerkvenim šegam ti v pomoč,
In Jezusa slaviš;	Odzanjaš dušno noč;
Le slavi njega noč in dan,	Le služi cerkvi noč in dan,
Oj mila lučica!	Oj mila lučica!
Oj mila lučica!	Oj mila lučica!
Marij te v čast prizigajo,	Tud rajnim večno svetis ti,
Česenje ji dajo;	Naš duh jim to želi,
Le hval' Marijo noč in dan,	Le sveti rajnim noč in dan,
Oj mila lučica!	Oj mila lučica!
Oj mila lučica!	Oj mila lučica!
Svetnikam k časti tud migljas,	O smertni uri ko prižgo,
Jim poslavitev daš,	Te v roke nam dadó,
Le hval' Svetnike noč in dan,	Posveti nam pred Božji tron,
Oj mila lučica!	Oj mila lučica! Jož. Levicnik.

Zastran prenašanja Knobleherjeriga trupla in njegoviga spominka

smo bili na Dunajsl. odboru Marijne družbe naznanili želje naših deželanov in znani odgovor v. č. ljublj. škofijstva od 11. pros. t. l., in smo dobili takile odgovor:

„Odbor je ravno te misli, kakor kn. škofija v Ljubljani, de namreč ni posebno tehtnih vzrokov za prenašanje ranjeiga apostolskiga provikarja dr. Knobleherja iz Neapelna v Ljubljano, zlasti ker bi ta reč tudi v zdravniško-policijskim oziru zadela na zaderžke; in to še tolikanj manj kaže, ker se po določnim izreku kn. škofijstva ne more doseči prevagljiva želja, de bi se kosti ranjeiga gospoda provikarja shranile v mestni farni cerkvi pri sv. Jakopu.“

„Tukaj se veliko primerniši dozdeva, de naj bi se spomin gospoda provikarja in vsih v Afriki umerlih duhovnov iz Krajnskiga ohranil z grobnim spomenikom in z vedno obletnico za njih duše, kakor tudi kn. škofijstvo omeni. K temu naj bi se zadevni darovi obrnili, in s tem bi se naslednikom naj primerniši ohranil spomin, kako so se njih rojaki z ljubeznijo darovali v razšir sv. vere v daljnih krajih.“

To so misli 2 visokih veljavnost, s kterimi se tudi misli prav veliko deželanov strinjajo, kakor se je vidilo v „glasih“ zastran tega v Danici naznanovanih; ne vemo vender, če ni večina pri unih, ki želé drage košice svojiga visokozasluzniga rojaka med seboj imeti.

Naslednji dopis nam skuša tudi misli samiga ljubiga Naceta Knobleherja o ti reči razodeti. Poslušajmo!

O prepeljavi ranjeiga provikarja dr. Knobleherja.

Pričakovaje sklepniiga rzsodka o mnenji zavolj prenašanja ali prepeljave trupla ranjeiga visokoslavniiga provikarja dr. Ignacija Knobleherja v njegovo rojstno deželo na Krajnsko, sim jez, desiravno z ranjkim od nekđaj v osebnim

prijateljstvu, svoj posebni donesek k vpeljani nabéri do te dóbe uderževal, sklenivši ga častitimu vredništvu Danice poslati, ako bi se položenje imenovaniga častiljiviga trupla v šent-jakopske, ali ktere druge cerkvene rake določilo.

Ker pa po razglasu Zg. Danice v 2. listu t. l. visokočastito ljubljansko škofijstvo ne more dovoliti, de bi se po večini glasov truplo ranjeiga provikarja v šent-jakopske cerkvene rake položilo, naj mi bo dovoljeno o tej zadevi izreči misel, ki se mi vnuja, in je ta: de je bolje, naj ostane ranjeiga provikarja truplo v avguštinskih menihov cerkvenih rakah v Neapelnu, kot pa, de bi se k sv. Kristofu v zemljo zakopalo in morebiti kedaj v časih, od Božje previdnosti zapeljanih, njega častiljivi ostanki z nezanesljivostjo v zemlji iskali.

Bog bo v tem milostno ohranil afrikanski misijon, kteriga je ranjki provikar dr. Knobleher s prevelikim trudam in z gorečimi prošnjami k Bogu vtemelil, in priprošnji nemoadezne Device Marije zročil; vera se bo tam vkoreninila; véрни in kedaj njih domorodni duhovni, za duhovski stan že od Knobleherja v rimsko propagando poslani zamurski mladenci, bodo želeli častitiga vtemelitelja telesne ostanke pri sebi imeti. *)

De bi mnogozasluzno truplo, ktero je za večni in časní blagor zapušeniga Kamoviga rodú vso gorečo dušo tolikrat prenašalo po nubiški pušavi, po nagibu bogoljubne duše se vsimu ojstrimu zatajevanju vdalo, vročino in žejo preterpelo, po ločitvi duše v rojstni deželi počivalo: niso bile nikoli Knobleherjeve misli, ne želje.

Od leta 1841, ko je Knobleher, zapustivši ljubljanske bogoslovske šole, bil v Rim odšel, sim bil z njim v tesnih listnih pogovorih, in iz 22 listov je ne razvidim druge želje, kot to: življenje v spreobrnjenje nevernikov in malikovavcov darovati, svojo kri preliti, itd. — Že v prvim prevelikim živeznim pomanjkanji v Rimu, kjer v ojstro poskušajo, po obljubi tističasniiga papeževiga poslanca na Dunaju, kneza Altierija, o prihodu v Rim ni bil sprejet v propagando, ga po lastnih besedah ni nikoli obhajala misel, de bi se v domovino vernil. Ostal je že v tisti presilni stiski zvest svojimu notranjimu poklicu; — bi li bilo zdaj njegovim željam primérno, ko se njegov po vernim upanji zveličani duh z nebeske višave ozira na pervence svojiga truda, ktere je povsod svoje otroke imenoval, in za nje Boga prosi, — de bi pa njegovo truplo v rojstni zemlji, in ne v zemlji svoje truda polne delavnosti vstajenja pričakovalo?

Ne bomo torej v svoj lastni ponos, kteriga ranjki nikoli iskal ni, nasprotvali Božjim sklepam, po kterih je visokozasluznimu truplu ranjeiga našiga rojaka ravno v rakah v Neapelnu začasni počitek odločen; temveč od naše strani bi bilo poskerbeti, de se truplo v nestrohljivi trugi s primernim nezbrisljivim napisam v rakah cerkve avguštinskih menihov v Neapelnu hrani, in se kadaj tam njega ostanki nezgubljeno zanesljivo najdejo.

Pri kerstnim kamnu šent-kocjanske farne cerkve, kjer je bil ranjki Knobleher v Božje kraljestvo preroben, naj se mu pa primerin spominek napravi in obletnica naj se tam vtemeli, v kar hočem tudi jez o določnim času svoj donesek pridjati.

Tako sim zdaj s prav umnimi besedami gospoda Kr—ga (izrečenimi v 22. listu Danice leta 1858 stran 172) po vsim ene misli. Le v oziru spominka v Ljubljani bi bilo v spodbud mladih duhovnikov, in tudi za zgodovino nar bolj primérno, de bi se kje v semenišu vzdal velik kamen ali plošč vlitiga železa z zlatim napisam v latinščici: „Iz tega semeniša so l. 1851 in 1853 sli v vročo Afriko spreobračat

*) Vse na to kaže, de je Neapel, v kterim je že tako zamursko sobivalise, odmenjen tudi za mladenče Knobleherjeviga misijona. Dositmal je v njem le en sam zmed njih, Jakob Habesi, ki je bil prišel s Knobleherjem iz Hartuma. Tako bi tedaj ranjkimu provikarju bila saj nekoliko želja spolnjena: počivati med svojimi černimi otroci.

zapušeni Kamov rod pod vodstvom apostoljskiga provikarja dr. Ignacija Knobleherja, rojeniga itd. Martin Dovjak, Matevž Milharčič, Janez Kocjančič in Jožef Lap. K vsakimu bi se pridjal rojstni kraj, dan in leto; pa tudi kraj, dan in leto, kdaj je vsakteri umerl.

Svoje večje spoštovanje in ljubezen do ranjega bomo verh tega pa še nar bolj skazovali, ako od njega začeto zveličavno delo po svoji moči obilno podpiramo.

V Slavini 3. svečana 1859.

Jožef Partel,
farni kaplan.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Prečastitljivi gospod veliki namestnik so prečastitljivemu korarju in odvoljencu deželnih stanov, gospodu Janezu Kriz. Pogačarju zročili predsedništvo pri škofijski zakonski sodni. Izpraznjeno mesto zakonsko-sodnijskiga svētnika so podelili visokočastitimu gospodu dr. Andreju Čebašek-u, bogoslovskemu učeniku; in namestnika pri zakonski sodni so postavili visokočastitiga gospoda Janeza Poklukar-ja, učenika pastirstva.

Iz Ljubljane. Te dni je bil razposlan poslednji pastirski (postni) list ranjega mil. škofa Antona Alojzja, ki ga bo tudi Danica z nar prvo priložnostjo razglasila. Prečastitljivo veliko namestništvo ga spremlja z naslednjimi besedami:

Malo dni pred smertjo so Nj. milost naš ranjki knez in škof še vse moči povzeli, de bi za bližnji 40danski post pastirsk list spisali svojim ljubljenim ovčicam. Kakor de bi se jim bilo dozdevalo, de bo to poslednji nagovor do njih čede, so to pastirsko pisanje izdelali s težkim sercam in z očitnim trudam. Dober in skerbin oče, ki se loči od svojih ljubih otročičev ter pred njim odhaja v boljši življenje, jih še enkrat krog sebe zbere in jim z zamolkujočim glasam še prav živo priporoča molitev, kakor kerpek pomoček, de bi ne zgrešili poti za njim v bližnjo domačijo. Ravno tako nam milostl. knez in škof, naš preljubljeni ranjki vikši pastir, v svojim poslednjim nagovoru do nas priporočajo molitev, in na vse strani ter obširno razkazujejo, kako potrebna in koristna je molitev in kakošna de naj bode. V krajskim pastirskim listu so presunljive, potrebam časa in kraja primerne opominovanja. Naj se vernim živo k sercu ženejo, kakor poslednji opomini ranjega vikšiga pastirja, ki jih bodo pri vesoljni sodbi ali zagovarjali ali pa tožili, potem ko bodo te nauke ali sprejeli in spolnovali, ali pa, kakor njih veliko, nehvaležno jih zavergli.

Iz Ljubljane. (Koliko dobriga je ljubljanska hranilnica ali šparkasa storila od leta 1850.) Ta preblaga naprava ni le samo za to silno dobra, ker zamore v nji nepremožni in revni človek pridobljeni krajcar popolnoma varno in še z dobičkam ter obrestmi prihraniti za dneve sile in potrebe, temuč ona tudi s svojo jistino ali kapitalam dobrote skazuje, na ktere morebiti malo kdo misli. Nagovorili smo ondotni slavni in priljudni vrad za pregled tih dobrót, ki bo častitim bravcam zanesljivo prav po volji.

Že od letašnjiga noviga leta je hranilnica darvala 2,000 gold. a. v. v dobrotne namene, namreč:

Do ljublj. magistrata pripomoček za ubožnico	800	gold.
Do deželnega predsedništva za učeniške vdove	500	"
Do g. dr. Čuber-ja za ubožne, ki bolnišnico zapustijo	300	"
Do g. M. Peternela za risarske potrebe realnih šolcev	100	"
Do g. prof. Vončina za rokodelsko družbo	100	"
Do ljublj. gimnaz. vodstva za ubožne lat. šolce	200	"

Od leta 1850 do konca lanskiga leta pa znesó mili darovi ljubljanske hranilnice 21,948 gold. 41 kr. st. d. Naj imenujemo tukaj posamezne darove:

Leta 1850: Za zaklad obnemoglih vojakov (Invalidenfond)	1,000	gold. — kr.
Leta 1851: Za narodovno stražo	50	" — "

Leta 1852: Za Metličane id. s točo poškodovane	4,000	gold. — kr.
Za mestne ubožne	200	" — "
Leta 1853: Za spominsko cerk. na Dunaji	500	" — "
Leta 1854: Magistratu odpušeniga dolga	248	" 41 "
Za mestne ubožne	200	" — "
Za deželne ubožne	200	" — "
Za Elizabetino napravo	425	" — "
Leta 1855: Za ubožnico	200	" — "
Za ubožne 5 mestnih fara	500	" — "
Za novo cerkev v predmestji Ternovim	2,000	" — "
Leta 1856: Za ubožnico	200	" — "
Za ubožne ob godu nj. veličanstva	500	" — "
Leta 1857: Za pogorele Laščane	500	" — "
Za rokodelsko družbo	25	" — "
Magistratu prepustila hiši št. 4 in 5 v ceni	2,000	" — "
Leta 1858: Za ubožnico	200	" — "
Do c. k. predsedništva v razne namene	1,000	" — "

Iz končniga poštevkva ljubljanske hranilnice za leto 1858 se vidi, de je ta dobrotna deželna naprava ze 39. leto svojiga bivanja nastopila. Pretečeno leto je 7402 deležnikov vložilo 737,517 gold. 19 kr.; 3349terim pa je bilo 268,069 gold. izplačaniga. Vse obresti (činži) za leto 1858 so znesli 87,142 gold. 46 kr., zmed kterih je bilo ravno tisto leto 52,141 gold. 31 kr. izplačanih, 35,001 gl. 15 kr. pa jistini ali kapitalu pristetih. Vse gotovine deležnikov v hranilnici je bilo konec leta 1857: 2,022,365 gold. 51 kr.; konec l. 1858 pa: 2,526,815 gold. 25 kr. Tedaj je gotovina minulo leto narasla za 504,449 gold. 31 kr. To je spričevanje, koliko zaupanje de ta naprava pri občinstvu po vsi pravici ima. — Vsih deležnikov, ki v hranilnici kaj imajo, je bilo konec leta 1858: 11,161. Hranilnici prejemi in oddajki so znesli leta 1858 nad 3 milijone. Kar se poprej v 30 letih ni doseglo, se je doseglo v malim času skoz 8 let; ker konec leta 1850 je imela hranilnica 5,943 deležnikov z vso gotovino 1,025,000 gl. in 113,000 prihranine ali lastniga premoženja. Konec leta 1858 pa 11,161 deležnikov z vso gotovino 2,526,000 gl. in 207,000 gold. prihranine.

Na Dobrovi so bile danes, t. j., 3. sušca, dopoldne ob devetih duhovne molitve za nekdanjiga ondotniga kaplana, g. Lorenca Lavtižarja, ki se je 3. grudnia v Ameriki preselil v boljši življenje. Bilo je pričujočih nekoliko sošolcev ranjega ljubiga Lorenca z v. č. korarjem g. J. Volcam id. Dobrova je tedaj v kratkim (od 51. do 55. leta) dala dva svojih globoko pobožnih gospodov v misijon, g. Milharčiča v Afriko, in g. Lavtižarja v Ameriko. Res, de tankaj nista dolgo delala, pa sta povsod v kratkim veliko storila, posebno veliko pa tudi doma, prejden sta se v misijon podala, tako de njun spomin živi in bo živel tam in tukaj, v tem ko zanesljivo obilno plačilo vzivata v krajestvu Božjim.

— V „Neuyorker Kirchtg.“ so pisali g. Pire 8. pros. med drugim od ranje. g. Lavtižarja, de je zmerznil na misijonskim popotvanji čez zamerzjeno jezero v stekleno merzli noči, in sv. Štefana dan je bil v Crow Wing-u pokopan. Mehko vreme ob lepim jutru v god sv. Franciška ga izvabi, de ne misli na nevarnost, gre po zgledu velikiga misijonskiga očaka — ves goreč za zveličanje duš, med molitevjo in postam, 12 angl. milj deleč k bolnim divjakam in jim nese telesniga in dušniga zdravila. Nazaj gredočiga pa prehitil vihar od severja s tako silnim mrazam, de je mogel pobožni popotnik omagati, ker ni bil vajen tolikiga prezebovanja.

V Loki je pretečeno nedeljo ena ondotnih zamurk umerla.

Z Dolenskiga smo dobili 84 novih družnikov ss. Cirila in Metoda; lepo število njih s Krasa, in nekaj tudi od drugod.

Iz ljubniga pri Gornjim gradu, 30. pros. 1859.

J. Š. Praznik sladkiga imena Jezusa, to je, 16. prosenca tekočiga leta je bil zlo vesel praznik za našo ljubniško farno. Farmani so napravili dolgo zaželene ino potrebne, čisto nove ino verle orgle s 14 registri k romarski cerkvi **Materi Božje** na Rosulah, in ta dan so bile cerkveno blagoslovljene. De bi veseli dan pri ljudéh v spominu ostal, ino de bi se farmani prihodnjic za cerkev še bolj vneli, smo želeli ta god še s posebno častjo obhajati. —

Prečastitljivi duhovski svetovavec, gospod Mihael Plaskan, dekan pri sv. Francišku, so peli veliko sv. mašo med strežbo povabljenih in domačih gg. duhovnov.

Kdo je pa nove orgle naredil, ino alj kaj veljajo? — Mi, ki o takih rečéh nismo učeni, le toliko sploh povemo, de smo mojstru pri obdelu orgel na perste gledali in se prepicali, de zvesto ino vestno, lepo in terdno dela. Toliko že spoznamo, de on ni mojster skaza, kakor nekteri sem ter tje. Kar pa tiče znotranjo orgelsko umetlilstvo: lij lepih cinastih, in oblikovanje lesenih pisal, primér in čistost glasov, vredenje ino vezanje vsega cevovja med seboj po novi umetnosti — od stopalnika gori do verha, za to reč smo gospode in „orgeltiparje“ povabili, ki so v takih rečéh znajdeni; pa vsi so jih enoglasno ino brez graje pohvalili. Naredil pa jih je Martin Zeichen, rojen v Trebovljah (Trifail) na Štajerskim, mlad mož, ki ima na Polzelah (Heilenstein) blizo Braslovič svojo umetlino delavnico. Martin je učence imenitniga ino dalječ po svetu slovečiga orglarskiga mojstra Alojzja Herbigera iz Tirolskiga, ki zdaj na Dunaj stanuje. Letá je Martinu spričevanje dal, de se je pri njem „v 6 letih popolnoma izučil, in drugih 6 let se pri njem bil za pomočnika ino desno roko.“ Torej ga priporoča vsim in povsod kakor popolnoma zurjeniga in dognaniga človeka za vse takošne reči, ki zadevajo orglarsko umetnost. (Obkrojsano, ker je že tako drugej ravno to naznanjeno. Vr.)

Iz Istrije, v dan sv. Polone. Ljuba Danica! Mislim sim ti že davnej kaj pisati od verhovske farne cerkve, ki je v bužetski dekaniji, in je že ene leta, kar jo večkrat obiskujem. Bil sim tudi dostikrat v prejšnji stari cerkvi, ktera je pa kazala živo potrebo, de naj se podere ino nova sozida. Prijazni hrib, obrašen z vinsko tero in oljko, zavoljo svoje prijazne lege zares zasluži ime, s kterim se ponasa, namreč, Verh. Vidiš od tukaj, kakor iz kaciga zvonika, mnogo bližnjih duhovnij ali fara, pazinske, bužetske, keršanske in montovunske dekanije. Kakor sim že omenil, se je potreba bolje cerkve vseskozi spoznala, ali mnogi zadržki niso pripustili do leta 1856 se lotiti tega potrebniga dela. Omenjeniga leta pa so koj po malem vazmu (Dominica in Albis) odločili podružnico sv. Antona v farnem selu za očito Božjo službo. Stare cerkev so tedaj večidel poderli, in postavili novo, nekoliko dalje in bolj visoko memo poprejšnje stare, potem so v novi cerkvi altarje bolje vmestili, vse tri novo pomalali, in napravili tudi prižnico, ktera se je pogrešala v stari cerkvi. Bila je tako cerkev že zadnje dni mesca vinotoka (oktobra) 1856 slovesno blagoslovljena. — Fara na Verhu je bila leta 1631 ustanovljena in ima 3 podružnice, to je, sv. Antona v farnem selu, sv. Petra (kjer je bil nekdanj velik samostan, ne vem, kteri? mislim de Pavlinski), in sv. Helene. Poslednji 2 ste v selu Marcenigla, in ji bodo tudi nekoliko popravili.

V 18 letih so verhovski fajmošter, v. č. g. Matevž Novak, že dosti noviga poskerbeli za farno cerkev, zlasti mašnih oblačil; popravili so podružnico sv. Antona v farnem selu, in še marsikaj družiga si bodo omislili, ako jim Bog zdravje, in tudi Istrii bolje leta da.

Svetlo in prijazno farno cerkev so pa želeli omenjeni g. fajmošter še nekoliko bolj ozaljšati ter svojim duhovnijam ali faranam priloznost nakloniti, de bi se njih pobožnost še bolj vnela, in so torej poskerbeli v Ljubljani lep nov križev pot, kteri je bil 4. nedeljo po razglasenji Gospodovim t. l. slovesno blagoslovljen, po tem ko so bili

g. fajmošter privoljenje od Visokočastitiga teržaško-koperskiga škofijstva za to dobili. Povlast ali privilegijo blagosloviti sv. križeve pote z odpustki imajo mašniki iz reda sv. Franciška, kakor je znano, ker oni so varhi sv. mest v Palestini že od leta 1342. Torej so g. fajmošter za blagoslovljenje povabili č. O. Vilhelma, vikarja v pazinskim franciškanskim samostanu. Povzdignila sta omenjeno slovesnost s svojo nazočnostjo bližnja gg. fajmoštra iz Draguča in Sovinjaka, in privrelo je bilo tudi iz kakih 4 bližnjih fara dosti ljudi, akoravno se je k dežju pripravljalo. Po blagoslovu se je pervikrat obmolil sv. križev pot, nasledvala je peta sv. maša z leviti, med ktero so omenjeni č. O. franciškan imeli slovesnosti primerjen govor. Vidilo se je nad vsimi pričujočimi nekako duhovno oživljenje in veselje. Omenili so pridigar, kako je želeli, de bi si tudi v bližnjih farah kaj enaciga omislili. Lepa in priserčna je bila slovesnost; Bog daj, de bi se še večkrat v naši škofiji ponavljala, kar tudi naš milostljivi gospod višji teržaško-koperski pastir želijo.

Prijatelj Zg. Danice.

Z Dunaja, 27. svečana. † Nemirni časi so nam prišli, kterih si pač o novim letu nismo vošili in želeli. Ni se sicer mir razdert, ali kdo zamore reči, de bo ali ne bo? Zdi se mi, de je zdanji čas, kakor morje pred nevihto, ki je sicer tiho in mirno viditi, ali na enkrat ga vzdigne neznaná moč, in lepo poveršje ti zgine spred obličja. Tema nastane, valovi se penijo in kakor z divjo močjo butajo. Kar posebno današnji čas poznamlja, je to, de z omiko in izobraženjem v verstí hodijo mnogi zlegi, kakor: lagati se, skrivaj ali očitno krivico delati, v zakotji tavati in druge tako dolgo slepiti, dokler se dá. Nemeč bi temu z eno besedo rekel „Verlogenheit.“ Tu se sreča obeta, tam se zlati gradovi zidajo in vse priprave delajo, kakor bi se spet tisti stari zlati vek imel verniti, ki bi človeka popolnoma seboj in s svetam spravil. To je pot, cilj in konec današnjih krivih prerokov, kterim je le omika na jeziku, serce pa je gadje rodovine. Niso pak z malim številam zadovoljni, želé in delajo, de bi tudi nižji ljudstvo „svojo staro šaro“ popustivši se k njim pridružilo in se, češ de, osrečilo. De bi to šlo od rok, mu je treba v prvo naj svetejši reč, vero, spodkopati in vzeti, se vé de, samo katoliško, ker ta mu po njih mislih brani, vesvoljne, prerokovane in zagotovljene sreče deležnima biti. Čeznatniga vladarja, Stvarnika vsiga sveta bi po tem takim ne bilo treba več. Tako se je pa modrovalo že nekdanj in se modruje današnje dni prav očitno, seje se seme, iz kteriga ne more dobro žito izrasti, ako Bog očitno ne pomaga. Šesta vélika vladna moč, kakor so jo nedavno kerstili, nam pač očitno priča, kakošno de je zdaj sploh po svetu mnenje o vérskih rečéh, o pobožnim in lepim življenji, in kako bi se rado vprihodnje vstrojilo — ni tedaj samo mnenje in govorica, kaj posameznim vladam tekne in kako naj bo njih vzajemno obnašanje. — Ni se mu pa treba bati, kdor bo tudi zanaprej dajal Bogú, kar je Božjiga, in cesarju, kar je cesarjeviga. Če so tudi časi nemirni, vsaj so bili vedno, ker na svetu ni stanovitne sreče najti, nikomur se ni treba bati ali obupati, kaj de bo, ker previdnost Božja nad vsimi čuje; — bati se je treba edino krivih prerokov, ki s sladkimi besedami vabijo in srečo obetajo, ki je sami nimajo, je se poznajo ne. —

Dunajskiga nadškofa in kardinala pričakujejo, kakor se sliši, zdaj kmali nazaj iz Rima. Švedski duh, in mestni fajmošter v Štokholmu, v. č. Bernhard, je zdaj tu pobiral prostovoljne darove, za kat. bolnišnico v Štokholmu. Odšel je unidan drugam po deželi, gotovo bo tudi na Slovenskim usmiljenih serc najdel. Kako so vender Švedje omikani! in z ljubeznijo navdani proti katolicanam! —

Vreme je tu spremenljivo, bolj gerdo, viharno, kakor pa lepo. Zato se pa tudi z zdravjem nič kej ne hvalijo, pa sej ni čuda, ker ga nekteri nič ne varujejo, posebno zdaj o pustnim času. Veselice jim morajo biti, vse drugo naj bo, kakor če!! —

Iz Prage, Ž. Zastran dopisovanja hočemo po zmožnosti Vašim željam vstreci. Začnemo dopise s kratkim popisom todnega vstava, knežje nadškofove mladenšnice (kniž. arcib. semenišče). Že je mnogo let, kar je v tukajšnjim knežjim semenišču navada, da je nekaj nádovnih mladenčev dobivalo živež za posebno postrežbo, ki so jo bogoslovcem skazovali, niso pa sicer bili nikakoršnemu redu podverženi. Leta 1855 pa se je iz tih majhnih začetkov s pomočjo milostniga nasiga vikšiga pastirja in častitiga duhovstva napravil posebin vstav ali sobivališče, kateri se od tega časa stanovitno razcveta, in bo zanesljivo rodil blage nasledke za prihodnje. Letasnjiga leta je v njem 56 rejenčev iz vsih latinskih razredov, razun perviga. Neposredni vodnik te naprave je v. č. gosp. bogoslovski vodja, in posredni častiti gosp. bogoslovski podvodja s svojim g. prefektam. Ker je pa ta dobrotna naprava zavoljo pičlih pomočkov še zmiraj na bogoslovsko semenišče odkazana, in se ne more samosvojno ohraniti in vravnovati, torej se močno in prizadevno na to dela, da bi se obojna vstava ločila, ter se napravilo za mladenško semenišče posebno poslopje. Mnogo se je že obravnavalo zavolj mesta, kje naj bi to poslopje stalo, vendar je znati, da se dosihmal še nič ni razločilo. Treba bo še mnoge zadržke premagati, prejden se ta vstav tako povzdigne, kakor želé njegovi goreči dobrotniki. Zapajmo pa, da bo Gospod Bog blagoslovil prizadevanje tih mož, — in z njegovo pomočjo je vse mogoče.

Iz Hartuma dopovedujejo pisma od mesca grudna de je 19. grud. odrinil g. misijonar Alojzi Viehweider iz Hartuma proti gornjim misijonam, z enim rokodelcem in 8 mornarji vred. Nekaj rokodelcev se je zopet v Evropo povernilo. Parobrod, ki je bil mesca kozoperska na Belo reko odjadril, se je 28. grud. v Hartum vrnil in prinesel naznanila, da je v Gondokori in pri sv. Križu vse zdravo. G. Giovanni Beltrame je še pri sv. Križu, in zamurci so tamkaj prav vdani misijonu. V Gondokori pa so se mogli z močnim zidam obdati, da bi bili varni pred lačnimi in roparskimi zamurci, katerih pa ne žene sovražnost k takim napadam, ampak le samo lakota zapeljuje uboge čeruhne k takim pregreham, pravi dopisnik. Tudi meni, da se je hujšiga bati, kadar zvedó, da Abuna Solomon več ne bo; ker njega so ljubili in se ga bali. „Ko se vernejo ladije, ki so živež nesle, bo prišel tudi Klančnik z njimi, in se misli na ljubo Krajsko nazaj podati, kar mu nihče ne bo zaménil, ker je že 6 let v srednji Afriki.“ Toliko Spanring. — Klančnik pa piše, da misijonarji v Gondokori hočejo ondotno misijoniše zapustiti in da so jim že pisali, naj z ladijami po nje pridejo, ker da se z unim ljudstvom nič ne da opraviti. Pri sv. Križu je bilo nekaj razuzdanih otrok iz misijona pobegnili, ki so se nazaj prosili; g. Lanz pa da je le eniga keršeniga zopet sprejel. Gg. Lanz, Beltrame, Daniel, in Klančnik so bili šli 5 ur detec od tam h Kikam sveto vero oznanovat; in so jih še dosti radi poslušali. In tudi zdaj, ko so tukaj bližej (?), pravi on, jih g. Lanz vsak dan grejo učiti, in pravijo, da jih radi poslušajo. Bog daj, da bi saj tukaj zastoj ne bilo! Tudi g. Mozgan so imeli tukaj veliko večji upanje, kakor pa na Barjane, ki so jih bolj poznali, kakor pa g. provikar. Ranjčiga g. Mozgana namen je bil ta, da bi bilo nar boljše, ko bi bilo kacih 20 pobožnih deržin, da bi se čerini od njih učili delati in vsiga družiga, kar je treba. Morebiti, da jez letas v Evropo pridem. Zdaj moram pa berž skleniti, ker „bapir“ (vapór) že gre.

Klančnik.

Iz Jablunke smo prejeli 23. u. m. list od častite prednice ondotne elizabetinske cerkve in bolnišnice, v katerim se s priserčnimi besedami zahvaluje za darove, po Danici prejete. Bili so sicer prav majhni, pa hvaležno serce tudi malo za dobro sprejme. Pravi med drugim: „Spoštljivo podpisana se prav spodobno in priserčno zahvali, Vam častiti gospod, in vsem blagim dobrotnikom za darove, ki so bili zbirani po čislani Danici.“ Zanesljivo steguje Je-

žusek svoje ročice v veliko daljavo, ter sprejema mile darove, da bi se dokončala njegova hiša, ki je dosihmal le še z nekako streho za silo prevedena. Dolžna sim bila 240 za cerkveno tvarino, in vsa gotovina je šla. Želela bi na spomlad delo nadaljevati; je pa v Božjih sklepkih, če bo to mogoče, ker v velikim pomanjkanji pri hribovcih ni nikakoršne pomoči pričakovati.

Prav ponižno se še vnovič zahvalim in priserčno k Bogu molim za časno in večno srečo blazih dobrotnikov, in prederznem se, jih še prav priserčno poprositi, da bi tudi še dalje iz ljubezni do Deteta Jezusa ne zaperli svoje pomagljive roke; vsak dan se bo v novi veži Božji pri sv. maši goreče za nje molilo. (Za take-le človekoljubne in bogomile naprave — bodi si pri Petru ali Pavlu sej smo vsi bratje — bi bilo nar boljše, ko bi kdo, ki mu ni britko za 2. 3 solde, kar nektere 100 ali 1000 goldinarjev vergel, in bilo bi konec neštevilnih prošinj; neštevilnim bližnjim pa z enim mahljejem pomagano. Vr.)

M. Bonaventura Sobotka s. r.
prednica.

Razgled po keršanskim sretu.

Za popotvanje v Jeruzalem se je tudi letas zadosti romarjev glasilo, in severinska družba bo tedaj popotvanje napravila.

V Pragi imajo gospé hvale vredno bratovščino sv. Ludmille, ki zastran ubogih, da le od njih revšine sliši, po hišah poprašuje in jih podpira, ko se od njih revšine prepiča. z živežem, obleko in v posebni sili tudi z denarom. Zraven tega tegne tudi šolo zastoj za ubožne deklice. Konec l. 1858 je imela ta družba 204 družnice, in je vsak teden 213 ubozih — veči del vdov z otroci — podpirala. Delavno šolo je obiskovalo 116 deklic. — Zarés lepa družba!

V Bernu je g. Fr. Poimon, vrednik cerkveniga lista „Hlas-a“ in duhovni pomočnik pri sv. Tomažu, dobivši drugo službo, izročil vredovanje tega hvale vredniga tednika g. Dragotinu Šmidek-u, gimn. veroznansk. učniku.

V Pelfőez-u na Ogerskim je nek grozovitnež ondotniga 70letniga katoliškiga duhovna J. Ovary-a neusmiljeno umoril in oropal. Trinoga so že dobili in sodbi izročili. — Zmiraj se sliši, da se tu pa tam hudobnež ozóri in veči del tudi že na tem svetu svoje plačilo prejme; vendar si hudodelniki ne vzamejo k sercu!

Sklepi ostrogonskiga okrajniga cerkveniga zbora, od papeža poterjeni, so 10. u. m. prišli iz Rima v Ostrogon, in so se imeli v kratkim nato razglasiti. — 13. u. m. so bili v Ostrogonu posvečeni prečast. g. dr. Mihael Haas v satmárskiga škofa.

V Feldkirch-u so 2. u. m. pričeli novo rokodelsko družbo. Posvečeni škof in veliki namestnik so bili novo družbo obiskali in ji svoj blagoslov podelili.

Za novo cerkev sv. Mavricja v Kolinu so dobili vkladni kamen iz Jeruzalema iz verta Getsemani.

Protestanski pastor Dieffenbach je spisal protestanski brevir po rimsko katoliškim brevirji in ga svojim tovaršem naznanuje in ponuja. Zmiraj kerpajo ti zmotenci svojo strašno praznoto, tode zastoj — dokler se k nam ne povernejo. Za krivoverca ni miru, kakor sploh za grešnika ne!

Sveti zbor rimske propagande, kakor piše „Schtzttg.“ je 26. pros. zastran afrikanskiga misijona tole sklenil: 1) Srednje-afrikanski misijon se bo ohranil. 2) Tri misijoniša (v Hartumu, pri sv. Križu in v Gondokori) ostanejo in za zdaj se ne bodo nove vstanavljale. 3) Misijonarji v Mazzatovi napravi v Veroni, ki so hotli nov misijon napraviti, naj bodo pri unih 3 misijoniših pomagali. Zamurska vstava v Neapelnu in v Veroni naj bota misijonske mladenče sprejemala in odgojevala. V Veroni je že zdaj 8 zamurskih mladenčev in 15 deklic, v Neapelnu pa skorej tri tucate zamurcev.

Kako de se katoliška Cerkev razcveta, kaže tudi to, de so sedanji papež Pij IX. že 56 novih škofij napravili. Katoliška Cerkev ima zdaj 900 škofij, in 117 apostolskih namestnij ali vikarij. —

Sv. Oče so 16. u. m. v šen-peterski cerkvi posvetili altar, ki je nad njim prižnica sv. Petra. Bila je mende to prava prižnica sv. Petra. Ker je bila pa poslednji čas ne-prenevidama nekaj poškodovana, so jo popravili, in potem je bil obnovljen tudi altar, pod katerim počiva sv. Janez Zlatoust. Med sv. mašo potem so sv. Oče več ljudi obhajali. Bili so med obhajanci ptujci iz Evrope, Amerike in eden iz Afrike. Med gospomi so bile nekatere spreobrnjenke iz greškiga razkolništva z naj višjih stanov. Cerkev je bila napolnjena kakor ob naj večih praznikih.

V Rimu je kardinal Antonelli poslancema avstrijskimu in francoskimu naznanil, de so Njih svetost prav posebno hvaležni za pomoč, ki sta Jim jo oba cesarja dosihmal skazovala s svojo vojašino; zdaj pa de je rimska vlada dosti močna, de se mir ohrani, torej so papež pripravljene, z obema vladama se dogovoriti, kako bi, nar pred ko je moč, obojna vojašina ob enim papeževe dežele zapustila. — 17. u. m. so precastitljivi olomovski knez in viksi škof v Rim dospeli. — Tudi paderbornski škof so prišli v Rim 21. u. m.

Iz mehitarijskih naznanil zastran katol. misijonov na Jutru se vidi, de je v Carjim gradu v enim letu čez 30 derzin z enim duhovnam iz razkolniške armenske občine v katoliško Cerkev prestopilo, v turških pokrajnah ali provincijah pa nad 500 derzin, in de je zmiraj več okrajn, ki žele katoliškiga duhovna, de bi jih v veri podučil. Katoliško-armenski pervostolnik v Carjim gradu vedno nagovarja mehitarijsko društvo na Dunaji, de naj pošilja misijonarjev v naj daljnši turške okrajne, in pošiljajo jih po 10 do 20 dni deleč od glavniga mesta. — V Smirni imajo šolo, v kateri se mladost v 8 jezicih vadi. Tudi v daljni Persii imajo ločni Armeni prečudno nagujenje, se zopet s katoliško Cerkevjo zediniti. Pred 2 letama sta prišla tje 2 mehitarista in čez en mesec sta imela že kacic 20 spreobrnjenecov. Razkolniki pa jim nagajajo in zaderžke delajo, kakor morejo. Dva iz Carjiga grada sta bila že l. 1854 tam tje na potu, in bita sta z g. Kirchnerjem in družimi v Afriko namenjenimi gospodi vred na morji skupaj.

Na Angleškem so bili pred nekaj časam po ukazu vojniškiga ministra Peel-a (r. Pila) katoliški vojniški duhovni zmnoženi in angleškim v časti in plači enaki storjeni; zdaj v veliko veselje angleških katolicánov minister zopet hoče 15 novih kat. vojniških kaplanov, in že so začete vravnave s škofi. To je novo znamenje, kako se na Angleškem razširja katoliška vera. — Katolicánstvo ima na Angleškem sedanji čas 749 cerkev, 1036 duhovnov, 138 samostanov in 10 vstavov (kolegij), razun nadškofov, škofov itd. —

V Brügge-u na Belgijanskim se napravlja semenise, de se bodo v njim odgojevali duhovni za angleško.

Južno-amerikanske samovlade ali republike so v velikim znotranjim razdjanji in razpertii. Vzrok temu je, ker spačeni demagogi, lažnjivi osrečevavci, ljudstvo za nejevero in versko vnmarnost obdelujejo, cerkev in pobožno duhovstvo in šofe sovražijo in objedajo. Upajo pa, de bo pobožni duh in učenost ondotnih škofov zmagala nad spačenostjo in hudobijo človeških moči, ker On ne bo zapustil svoje Cerkve, ki je obtjubil do konca sveta pri nji ostati.

Iz Patne pišejo znani ondotni škof Atan. Zuber, de so bili hudo bolni in mesca kimoveca prečudno boleznii rešeni. Torej so še zmiraj slabi ter morajo biti silno previdni, de se ohranijo in vender svoje dolžnosti spolnujejo, ktere so tolikanj veči, ker nimajo ne tajnika ne kaciga pomožniga duhovna, in morajo ob nedeljah in praznikih po dvakrat maševati in po dva- ali trikrat pridigati — zraven tolikih težkih družih opravil daljne svoje okrajine.

V Japanu je novi cesar Foer-Tzigo v posebnim razpisu dal prostost katoliški veri v primorskih mestih Simoda, Hakodadi, Nangasaki in Decima, ki so se po novih zavezah odperle tudi evropejcam.

Drobtine. **Kurji jastreb.**

Med nečiste živali, ki so bile judam prepovedane, se šteje tudi kurji jastreb, ki le kokoši in druge domače živali zalezva, do zver v logih si pa ne upa, ker je k temu prelén in preplah. Ta jastreb je podoba krivovercov; ti gerdini zalezvajo naj raji katoliške kristjane, ki jih je Kristus hranil pod peruti njih matere, sv. katoliške Cerkve. Te išejo oni v svoje mreže vjeti, zamotati in v večno pogubljenje vleči, malo pa jim je ležeče, de bi divjake spreobračali, ki so v temi smertne sence; bojé se truda misijonarjev in marterstva. Njim velja, kar Gospod govori: „Gorjé vam, vi hinavci, ki deželo in morje prebrodarite, de bi le eniga vércá za se pridobili, in ko je taki postal, ga storite otroka pekla, ki je še enkrat tako hudobin, kakor ste vi (Mat. 23, 15). — Ta nauk iz Filoteje mi je prišel v misel, ko sim bral, kako se neki podkupljeni hinavci na severnim Francoskim v fabrike med delavce plazijo in jih pregovarjajo, de naj se k protestanstvu zapišejo. Za vsačiga, ki ga prekanijo, dobé 50 frankov. Ko imajo ti mesetarji neko število podpisov, potem pa nadlegajo za protestanski tempelj in pastorja. Takim jastrebam pa ne diši p. v vroči Sudan in gori pod vreli solčni pas, ker tamkej se ne devajo franki in žep, temuč se življenje daruje za vero in nesrečno človeštvo.

Mili darovi.

Za misijon gosp. Lavtizarja: *)

Sv. Lorencu in sv. Francisku k časti 5 gl. V. č. dekan gospod Fr. Kramer 5 gld. Svojimu nekdanjimu pastirju hvaležne ovčice v Trebelnim 32 gold. G. Fr. Zaveršnik 2 gold. Mina Zaveršnik 30 kr. Apolonija Zaveršnik 20 kr. Peter Zaveršnik 20 kr.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

Dve dobrotnici 2 gl. Neka dobrotnica 25 gl. G. J. G. iz st. M. 1 gl.

Za afrikanski misijon:

G. Jož. Zupancič 1 gold. G. J. G. iz st. M. 1 gold.

Pogovori z gg. dopisovarci.

G. Fr. Z. v P.: S tem listam jih morate v 5 rokah imeti; ako ni vsih, poprašajte na pošti, in ako jih tam ni, pa nam naznanite. Z dopisam ste nas prav razveselili; tedaj le še dalje! — O. V.: Hvala lepa in pozdrav! — G. J. B.: Tudi uno za sv. Detinstvo prejeli. — G. G. iz st. M.: 1 gold. za sv. Detinstvo, drugo kakor je zaznamnjano. — Neki dobrotnici: Po Vaši dobroti: Nar manjšima našima ubožčkama Gregorju in Aleksandru vsakimu 10 gld. kakor mala zaloga v hranilnico, 5 gold. pa za cerkev in bolnišnico v Jablunki, ker tam mende posebno molijo za dobrotnike. — Več naročn.: Zastr. pomank. list. smo poskerbeli. — G. R. *: Pisemno.

Duhorske zadere.

V ljubljanski škofii. Duhovnimu pomočniku v Černomlji, g. Sim. Zadniku je podeljena farna vikarija Verh. Prestavljeni so naslednji gg.: Peter Kristofič iz Mengša na Brezovico; Ant. Klemen z Brezovice v Mengš; Jožef Boncelj iz Polhoviga gradca v Černomelji; Andr. Šarc z Vač v Trebelno.

*) Ker je za ranjega Lavtizarja precej denara zbrani, ki ga imajo precast. korar gosp. Juri Vole hranjeniga, je zdaj vprašanje: Kako in kaj s tem denaram? Od modrih gospodov smo slišali, de naj bi se naspol razdelil med vv. gg. Baraga in Pirca. Saj taki, ki so po veliko dali, naj bi preč. gosp. korarju Jurju Voleu svojo misel zastran tega razodeli, ako se jim primerno ali potrebno zdi. Vr.